

[Guldberg.]

først og fremmest gøre på venstres vegne — at når man tænker på hele forhistorien om boligbyggeriet og dets udvikling og de krav og de ønsker, man har haft, så må det være en lidt trist fornemmelse, at man efter 2 års forløb fra en socialdemokratisk regerings side i virkeligheden har måttet indføre total rationering. Jeg er ganske overbevist om, at det ikke er en situation eller en ordning, man er havnet i bevidst eller har ønsket at havne i. Det er noget, der har været en følge af udvikling og dispositioner.

Hvis man nu var rigtig socialist og ville have en god opskrift på, hvordan man skal få et erhverv eller et erhvervsområde virkelig underlagt total offentlig kontrol og helt taget ud af almindelig markedsøkonomi, så kan disse 2 års politik, ikke mindst på parcelhusområdet, i og for sig tjene som udmærket illustration af, hvordan noget sådant kan gøres. Men jeg siger med det samme, at jeg stadig væk tror, at der er mange socialdemokrater, som ikke er socialister, og jeg tror altså ikke, at det var ønsket, at det skulle gå sådan. Men det er et skoleeksempel, for det, der er sket, er jo i virkeligheden, at man vel ud fra visse politiske ønsker om en reduktion, ikke mindst af parcelhusbyggeriet, har sat ind med en række forskellige begrænsninger, reguleringer og fordyrelser af afgifter.

Der har jo også været ført en vis agitation, og der har også svævet trusler i luften om, at det ville blive dyrere. Folk er i inflationstider jo tilvænnet sådan, at når en ting bliver dyrere, så er der mange tilfælde, hvor de ikke reagerer som normalt ved at vente med at købe den. Nej, så siger de tværtimod, at nu gælder det om at skynde sig, inden den bliver endnu dyrere, og den udvikling er blevet vel understøttet af hele den agitation, der har været ført på dette område.

Det er da ganske klart, at det, der er sket inden for byggeområdet, og ikke mindst inden for parcelhusbyggeriet, er, at den stadige frygt for indgreb og de stadige trusler om fordyrelser har fået folk til at skynde sig med at få sat mere i gang, i og for sig ofte uden virkelig at tænke økonomisk. Desværre sker der så det i dette tilfælde, at de, der har skyndt sig, får deres værste anelser bekræftet og ikke fortryder, at de har gjort

det. Dette er et skoleeksempel, men jeg tror altså ikke et villet eksempel, på, hvordan man så kan havne i det, man er havnet i, og som jo er den totale rationering, den fulde kontrol.

Så vil jeg gerne sige, at jeg er enig med ministeren i, at når man så er havnet dér og føler, at man er nødt til at gøre det på den måde — jeg mener ikke, at man havde været nødt til at vælge den totale rationering, men det skal jeg komme tilbage til — og vælger at gennemføre en fuld rationering, så er det bedste, at man har valgt at gøre det på lokal basis efter bedste evne. Det synes jeg må være rigtigt og fornuftigt. Det er vel nok også det eneste, der kommer til at adskille denne ordning fra det, man havde, da man havde varedirektoratet. Det er selvfølgelig heller ikke helt uvæsentligt, men det er vel nok omtrent også det eneste, for varedirektoratet havde jo normalt en central styring af tilladelserne. Her fordeler man dog tilladelserne over hele landet til en lokal forvaltning med den frihed, man nu kan lægge ind i det, når en kvotaordning skal holdes, og jeg forstår ministerens svar sådan, at det, der er målsætningen, er: størst mulig smidighed og frihed, men selvfølgelig inden for den fastlagte kvotaordning. Så på det punkt må jeg sige, at når det endelig skal gøres således — hvad jeg altså ikke mener var rigtigt — så må det vel være den bedste måde, man kan gøre det på.

Men kvotaordningerne er jo i sig selv skæve. Det er rigtigt, når ministeren siger, og det forstår jeg også godt at hensigten vil være, at man tager hensyn til de forskellige behov i de forskellige kommuner, men fordeler man alene på grundlag af hidtidigt byggeri, så vil man jo lige så hyppigt komme til at give en stor kvota til nogle, der har bygget meget og derfor ikke skulle have haft ret meget, og en lille kvota til nogle, der ikke har bygget ret meget og derfor skulle have meget, som det modsatte, at man nogenlunde rammer behovet. Jeg forstår godt, at man i administrationen vil forsøge ved hjælp af amterne at få taget hensyn til behovet, men jeg har mine tvivl med hensyn til, hvordan man får de ting til at gå op på lidt længere sigt. Forholdet er jo det, at når man sætter en sådan rationering ind og lige så snart den er begyndt at gå op for folk, så fremkalder den jo faktisk en efter-